

Rapport fra prosessen med “Seeking Conviviality – Re-forming Community Diakonia in Europe”

v/Maria Halldén og Steinar Eraker

I invitasjonsbrevet fra Det Lutherske verdensforbund ble oppdraget og mandatet formulert på følgende måte:

The planned program, which is being developed in close cooperation with the International Academy for Diakonia and Social Action (Interdiac), in Czech Republic, a project supported by LWF, will address issues of marginalization, poverty and exclusion, and it will ‘harvest’ from the good practice and experience of those involved.

What do we want to achieve with this program?

- *To support, through the project, people directly working with people in contexts of marginalization and to create a longer term process of networking.*
- *To enable and empower churches to see the reality of marginalization in their own contexts.*
- *To motivate the churches to become involved in supporting diaconal work aiming at empowerment and transformation with those who are marginalized and to be advocates with them.*

LVF ønsket å involvere representanter fra ulike land i Nord-, Sentral- og Øst-Europa som selv arbeider med diakonale prosjekter på grasrota. Tanken var å bruke disse konkrete erfaringene og utvekslingen av dem som grunnlag for å utvikle (re-forme) en diakonal ansats i møte med dagens utfordringer i Europa.

DELTAKERE:

28 deltakere fra 15 land (ca. 20 lutherske kirker og organisasjoner) ble invitert til det første møte i Järvenpää i Finland. Dette antallet holdt seg noenlunde stabilt selv om det var noen utskiftninger underveis. Land som var representert var; Finland, Sverige, Norge, Storbritannia, Latvia, Estland, Polen, Tyskland, Frankrike, Østerrike, Tsjekkia, Ungarn, Serbia, Ukraina og Russland. Representantene kom fra ulike yrkesgrupper; diakoner, prester, sosialarbeidere, prosjektledere o.a.

Interdiac som fasiliterte prosessen var representert ved Janka Adameová (Slovakia) og Tony Addy (Britisk). Eva Sybille Vogel-Mfato (tysk) fra LWF Genève ledet hele prosessen.

Representantene for Dnk var: diakon Maria Halldén (Oslo domkirke), prestene/rådgiverne Børre Arnøy og Steinar Eraker (Kirkens Bymisjon Oslo). (Børre Arnøy var kun med på første samling og trakk seg så ut av prosessen.)

PROSESSEN: FRA JÄRVENPÄÄ VIA ODESSA TIL NÜRNBERG (2011-2014)

- Første samling fant sted i Järvenpää utenfor Helsinki i Finland 7.-10. desember 2011. Hovedmål: Finne fram til 4 viktige temaer innen diakoni som vi ønsket å fordype oss i. (The outcome document – **Four Theses on Diakonia** – se vedlegg 1)
- The outcome documentet **Four Theses on Diakonia** ble presentert for LVFs generalforsamling i Ostrava, Tsjekkia
- Andre samling fant sted i Odessa ved Svartehavet, Ukraina, 16.-19. januar 2013. Hovedmål: Utvikle **Four Theses on Diakonia** til et mer fordypet dokument.
- Tredje samling fant sted i Rummelsberg utenfor Nürnberg, Tyskland, 13.-17. januar 2014. Hovedmål: Legge planer for bruken av dokumentet '**Seeking Conviviality**' og veien videre til Reformasjonsjubileet 2017.

1. JÄRVENPÄÄ: FOUR THESES ON DIAKONIA (2011)

I Järvenpää kom Solidaritetsgruppen (noe vi kalte oss selv!) fram til fire teser/overskrifter som vi mente var sentrale i forståelsen av hva diakoni er i dagens Europa. I tillegg ble det reist en del spørsmål i forbindelse med disse tesene/overskriftene. Resultatet ble **Four Theses on Diakonia** (Se vedlegg 1).

Tanken var å komme sammen i 2012 noe som av ulike grunner ble utsatt til januar 2013.

2. ODESSA: SEEKING CONVIVIALITY – RE-FORMING COMMUNITY DIAKONIA IN EUROPE (2013)

I Odessa ble spørsmålene fra **Four Theses on Diakonia** forsøkt besvart ut i fra de ulike erfaringsbakgrunnene som var representert i solidaritetsgruppa. Dette skulle danne grunnlaget for det videre arbeidet med et større dokument. Gruppa ble delt opp i ulike grupper som skulle komme med videre innspill til Tony Addy, som var redaktør for utformingen av dokumentet, i tiden etter samlingen i Odessa.

De temaene som vokste fram som viktige for alle representanter for å forstå diakoni i vår tids Europa, var; **vocation/kall, conviviality/sameksistens, justice/rettferd og dignity/verdighet.** (Se hoveddokumentet 'Seeking Conviviality'). Av disse ble fremmedordet '**conviviality**' det som best uttrykte diakoniens vesen og plass i samfunnet slik vi ønsket å beskrive den; en diakoni som ser seg som en del av et multikulturelt/multireligiøst fellesskap i sitt nærmiljø og som ikke skiller mellom religiøs, etnisk og sosial tilhørighet i formålet for sitt arbeid. Altså en inkluderende diakoni på tvers av skillelinjer. «Conviviality» oversettes med «Fond of feasting, drinking, and good company; sociable» i ordbøker. Dette hører med, men det er bruken av dette ordet i tiden da kristne, jøder og muslimer levde i fredelig sameksistens i Spanias senmiddelalder (convivencia) som står som forbilde for det vi mener er diakonien Europa trenger i dag. – En som inkluderer og ikke segregerer. Et annet begrep som var dekkende for denne forståelsen, ble ikke funnet. Det er en utfordring å finne et tilsvarende ord på norsk; sameksistens er et fattig forsøk... (Samspill, samliv, samrøre...)

Målet var å få et ferdig produkt før sommeren 2013. Dette ble forhindret av at Tony Addy ble alvorlig syk. Høsten 2013 ble dokumentet ferdig (på engelsk), og arbeidet med tysk og russisk oversettelse satt i gang. Den planlagte samlingen for sommeren 2013 ble derfor forskjøvet til januar 2014.

3. NÜRNBERG: MOT REFORMASJONSJUBILEET I 2017; TRE PROSJEKTER (2014)

I Rummelsberg ved Nürnberg ble tre videre prosjekter initiert som en oppfølging av «Seeking Conviviality» med tanke på Luther-jubileet i 2017: (Representantene i Solidaritetsgruppa er fordelt på disse ulike prosjektene).

1. **Platform Conviviality** (Et online nettverk mellom diakonale tiltak i Europa)
Aim: To Create a Platform for the Conviviality Network
The on-line platform would be a focal point for collecting analysis, experience and theology related to the conviviality process. It would also provide the basis for an observatory on political economic processes and research, evaluated from a diaconal viewpoint. One section should be for members of the Solidarity Group to participate in the process and support each other.
2. **Convivial Economy** (Økt økonomisk kompetanse i kirkene)
Aim: To promote the idea of a convivial economy, including a critique of the present dominant economic model as inhibiting conviviality and working for change and alternatives.
Method: Work towards a workshop in 2015 and concrete outcomes including a **publication** and **relevant actions** such as campaigning, organising training for local economy actors, promoting the idea of a convivial economy.
3. **Convivial Theology** (Bibelstudium)
Aim: To produce a practical manual on convivial theology which local groups can use.
Target Groups: Pastors, youth groups, congregations, volunteers and *to support the organising of a consultation in 2017.*

ANBEFALING/KONKLUSJON

Fra å være et prosjekt som syntes litt uklart i begynnelsen (Järvenpää), ble det etter hvert en spennende og fruktbar opplevelse å møte kolleger i det diakonale arbeidet fra ulike steder med ulike forutsetninger i Europa. De økonomiske, teologiske, kulturelle m.fl. forskjellene var til dels store, men allikevel var det mulig å arbeide fram en forståelse av hvilken Diakonia det er Europa trenger nå i møte med de store utfordringene vi står overfor; endret økonomisk fordeling (= finanskrisen) hvor de fattigste betaler regningen, migrasjon og marginalisering, sosial kollaps og økt fremmedfrykt.

De tre prosjektene som kom som en oppfølging av dokumentet «Seeking Conviviality» og med Luther jubileet som mål, er verd å følge opp. (Dette vil ikke kreve store økonomiske ressurser).

Det anbefales at Dnk utvider mandatet til dens representanter fram til 2017.

Vi vil anbefale at dokumentet «Seeking Conviviality» blir oversatt til norsk og at bruken av det drøftes med ansvarlige for diakoni i Dnk (Kirkerådet og Bispedømmene), Diakonhjemmet og Kirkens Bymisjon i første omgang. Dokumentet er et fordypningsmateriale og ville kunne egne seg til både utdanning og etterutdanning. I tillegg vil det kunne danne grunnlag for refleksjon rundt eksisterende diakonalt arbeid.

Oslo, 20. februar 2014

Vedlegg 1:

Four Theses on Diakonia (Outcome document)

1. Diakonia is a faithful response to God's call through the other

- Diakonia is in itself an expression of faith in God's presence, in the 'other', the one who is marginalised or 'different'. What does this mean for us today, in Europe?
- In secularizing and multi-religious contexts, how do we address the new questions arising regarding the involvement of and working together with people from diverse backgrounds of faith and outlook?
- Who will do the work? Between professional approaches and voluntary commitment?
- How can we develop volunteering in the neighbourhoods? And how do we resource and accompany volunteers and activists?
- In the midst of all the diverse challenges, how do we decide which groups and issues we are going to focus on, in our respective context?

2. Diakonia is an approach to life in community

- Christian identity is built on and in community. How can we strengthen the understanding of Christian witness becoming alive in working together with other actors, for better community?
- Diakonia is a life style, as consequence of Christian faith – how can we bring today's managerial and professional requirements into dialogue with Christian values?
- What will strengthen churches' integrating capacities, i.e. towards creating good neighbourhoods and restoring conviviality with those living in situations of vulnerability?
- How can Diakonia become a motivator and thought changing movement which brings visibility to Christian witness, in the broader community and society?
- How will it be possible to sustain Diakonia in contexts of financial crisis in churches and the wider economy? How are we able to strengthen the identity of Diakonia and give it space, also in church structures, as the 'liturgy after the liturgy'? What does it mean to be a diakonal church?

3. Diakonia promotes equality and justice

- How do we take up responsibility for sustaining justice, as individuals and churches?
- Diakonia is a voice advocating for those who suffer injustice. Who should Diakonia address, with and on behalf of those who are not treated justly?
- How do we avoid simplistic answers to contextual complexities?
- Diakonia is committed to deal openly with ethical challenges, but how do we deal with a situation where working silently may be a basic requirement to support vulnerable people (for example in working with people without documents)?
- What are the elements for a constructive relationship between church/Diakonia and the state at a time of reducing resources and changing values?

4. Diakonia opposes consumer society and market driven economy

- How can we address the contextual complexities which cause the ‘splitting’ and differentiation in society?
- How can we transform the consumer society and market driven economy, which are factors of marginalization and at the same time create a real basis for people’s livelihood?
- What constructive ideas can Diakonia offer to resolve the present world’s economic systemic deadlock? Do Christian values and practice offer alternatives to market driven economy?
- Churches are part of the market system and of society, its culture and structures of marginalization. This raises the question as to how the church can be in solidarity from a position of being privileged.
- Where does Diakonia find open spaces for developing its responses?
- How can Diakonia contribute to a world with more justice and love?